

Fingon analyysi UTP-selonteosta

Tällä analyysillä tuomme esille keskeisiä huomioita hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta erityisesti kestävän kehityksen ja kehityspolitiikan näkökulmista. Lisäksi teemme suosituksia selonteon toimeenpanoon liittyen. Analyysin ovat laatinut Fingon asiantuntijat hyödyntäen suomalaisten kehitysjärjestöjen näkemyksiä.

Selonteossa on myönteisellä tavalla pidetty kiinni useista Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkän linjan periaatteista. Erityisen tärkeitä periaatteita ovat sitoutuminen sääntöperusteisen ja monenkeskisen maailmanjärjestyksen edistämiseen sekä kestäväan kehitykseen, sillä ne ovat edellytyksiä sekä Suomen että maailman vakaudelle ja hyvinvoinnille pitkällä aikavälillä. Näissä periaatteissa selonteko ei kuitenkaan ole kovin konkreettinen – toimeenpanossa konkretisointiin on tärkeää kiinnittää enemmän huomiota. Konkreettisten linjausten painopiste on sotilaallisessa turvallisuudessa ja taloussuhteissa, jolloin inhimillinen turvallisuus kokonaisuutena jää toissijaiseksi.

Fingo suosittelee toimeenpanossa huomion kiinnittämistä erityisesti:

- mainittujen pitkän linjan periaatteiden konkretisointiin,
- kestävän kehityksen aseman vahvistamiseen,
- kehityspolitiikan kansainvälisesti sovittuihin tavoitteisiin,
- monitoimijayhteistyöhön, erityisesti yhteistyöhön kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

1 Fingon suositukset selonteon toimeenpanoon

1) Sanoista tekoihin: selonteossa on perusteltu ja hyviä linjauksia, jotka jatkavat Suomen ulkopolitiikan pitkäjänteisyyttä. Kuitenkin sotilaallinen turvallisuus ja taloussuhteet painottuvat; sen sijaan sääntöperusteisuutta, monenkeskisyyttä, kestäväa kehitystä, ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja demokratiaa koskevissa linjauksissa on vähän konkretiaa. On tärkeää, että hallitus toteuttaa myös näitä linjauksia tavoitteellisesti.

2) Kestävä kehitys punaiseksi langaksi toteutuksessa: kannustamme hallitusta ottamaan vakavasti kestävän kehityksen – mukaan lukien ihmisoikeuksien ja demokratian - edistämisen selonteon toteutuksessa. Ne löytyvät tekstistä, joka on hyvä. Toteutuksessa niitä tulee painottaa, sillä ne ovat itseisarvoja ja edellytys pitkäjänteisesti muille ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteille.

3) Tavoitteellisuutta kansainvälisten kehityspoliittisten velvoitteiden toteutukseen: Kansainvälisten velvoitteiden köyhyyden poistamisesta ja eriarvoisuuden vähentämisestä tulee olla vahva osa toimeenpanoa. Suomen pitkäaikaisen vaikuttavuuden varmistamiseksi kehityspoliittisen fokuksen tulee olla vähiten kehittyneissä maissa. Nämä mainitut ovat tärkeitä periaatteita, kun kehitysyhteistyötä ja Suomen taloussuhteita selonteon mukaisesti yhdistetään.

4) Kolmannen sektorin hyöty käyttöön: suomalaiset järjestöt toimivat laajasti maailmalla ja pitkälti samojen arvojen (ihmisoikeudet, kestävä kehitys) puolesta, joita selonteossa on kuvattu. Järjestöt voivat olla selonteon toimeenpanossa tärkeä voimavara. Kuvaavaa on, että Fingon jäsenistä noin 150 toimii noin 100 maassa: tämä on virallisen Suomen lähetystöverkoston rinnalla merkittävä läsnäolo maailmalla. Selonteossa viitataan myönteisesti yhteistyöhön kansalaisjärjestöjen kanssa (s.43). Järjestöt ovat valmiita rakentamaan yhteistyöhön aina, kun arvopohjat kohtaavat.

Suomella on myös mahdollisuus edistää kansalaisyhteiskunnan edellytyksiä globaalisti. Kansalaisyhteiskunnalla on itseisarvonsa lisäksi tärkeä tehtävä esimerkiksi demokratian, tasa-arvon, ihmisoikeuksien ja useiden kehitystavoitteiden edistäjänä.

2 Yleiset huomiot selonteosta

Selonteossa on myönteisellä tavalla pidetty kiinni useista Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkän linjan periaatteista. Erityisen tärkeitä periaatteita ovat sitoutuminen sääntöperusteisen ja monenkeskisen maailmanjärjestyksen edistämiseen sekä kestäväan kehitykseen. Näissä periaatteissa selonteko ei ole tosin kovin konkreettinen – painopiste konkretiassa on sotilaallisessa turvallisuudessa ja taloussuhteissa.

Selonteko pohjautuu presidentti Stubbin usein käyttämään arvopohjaisen realismin käsitteeseen. Sekä arvot että realismi herättävät myönteisiä mielikuvia, mutta käsitteessä on myös haasteensa. Se ei ole vakiintunut, eli se jättää poliittista tulkinnanvaraa toimeenpanon osalta. Se ei myöskään sisällä kansainvälisiä velvoitteita toisin kuin aiemmin käytetty ”ihmisoikeusperustainen ulko- ja turvallisuuspolitiikka”.

Arvopohjaisen realismin voi katsoa tarkoittavan kahta raidetta:

- välineellisiä kansainvälisillä suhteilla saavutettavia seikkoja, eli valtiollista vaikutusvaltaa, sotilaallista turvallisuutta ja taloudellista kasvua, joihin viitattaneen ”realismi”-käsitteellä,
- itseisarvollisia kansainvälisillä suhteilla saavutettavia seikkoja, kuten ihmisoikeuksia, kestäväan kehitystä ja demokratiaa, joihin viitattaneen ”arvopohjalla”.

Vahvempi raide vaikuttaa olevan oletettu realismi. Ukrainassa käytävä sota, Suomen tuore sotilaallinen liittoutuminen ja geopoliittinen sekä -taloudellinen kilpailu vaikuttavat taustatekijöinä. Selonteossa korostuvat uhat ja niihin varautuminen, turvallisuus ja talousintressit. Näihin liittyen selonteossa ei juuri viitata ”arvopohjaisuuden” raiteeseen: esimerkiksi Naton inhimillisen turvallisuuden periaate ja Naiset, rauha ja turvallisuus -kokonaisuus nostetaan esille (s. 37), mutta muutoin ihmisoikeuksiin liittyviä Nato-sitoumuksia ja periaatteita ei käsitellä.

Myös toinen raide, arvopohjaisuus, tulee esille. Demokratia, rauha, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, kestävä kehitys ja ilmastotoimet ovat mukana sanoituksissa ja Suomen tavoitteissa (esim. lähtökohtia kuvaava osio, s. 8). Niitä usein pidetään tavoitteina, joita edistetään kansainvälisessä järjestelmässä ja kumppanuuksien kautta. Niiden yhteyteen on usein lisätty mainintoja, joissa näkyvät taloudellisen hyödyn tavoittelu, sotilaallinen turvallisuus sekä maahanmuuton ja väestönkasvun hillintä.

Perustellusti, toimintaympäristömuutoksissa kuvataan maailman moninapainen luonne ja tiedostetaan sekä monikriisit että arvokamppailu olennaisina globaaleina haasteina.

Kumppanuuksia ja dialogia halutaan rakentaa globaalisti ja muutenkin kuin samanmielisten kanssa. Suhteet globaaliin etelään nähdään myös mahdollisuutena.

Toisaalta eri maailman alueiden kuvauksissa painotetaan Suomen hyötyä. Toimeenpanossa on tärkeää, että alueita ei nähdä vain hyödyn lähteenä Suomelle, vaan suhteissa noudatetaan osiossa 3.4 todettua linjausta: ”Suomi on avoin, pitkäjänteinen ja luotettava kumppani, joka käy aitoa dialogia kehittyville maille tärkeistä asioista” (s.40).

Selonteon johtopäätökset (osio 5) ovat selontekotekstissä hyvin perusteltuja, ja tuovat esille kattavasti selonteon toteutusta. Myös johtopäätöksissä korostuvat ”realismi”-raide: vaikutusvalta, sotilaallinen turvallisuus ja kauppa. Myönteisesti myös sääntöperusteisuus ja monenkeskisyys tulevat esille. Johtopäätöksiä ei tehdä kehityspolitiikasta tai juurikaan kestävästä kehityksestä¹. Ehkä tarkoitus on palata näihin taloussuhteita ja kehitysyhteistyötä koskevassa selonteossa. Johtopäätöksissä olisi kuitenkin voinut olla näistä maininta, sillä kehityspolitiikka on osa ulkopolitiikkaa, ja sitä käsitellään utp-selonteossa.

¹ Kestäväan kehitykseen viitataan vain lyhyesti ja yleisluontoisesti johtopäätöksessä numero 10: ”Suomi edistää rauhaa, turvallisuutta ja kestäväan kehitystä, tarjoten käyttöön rauhanvälitysosaamistaan ja suomalaisia ratkaisuita muun muassa koulutukseen ja puhtaaseen siirtymään.”

3 Kehityspoliittisten teemojen näkyminen selonteossa

Ihmisoikeusperusteisuus sanana jää puuttumaan, mutta ihmisoikeuksien voidaan katsoa olevan edelleen osa ulko- ja turvallisuuspolitiikan arvopohjaista perustaa. Selonteossa muun muassa todetaan kansainvälisten ihmisoikeussopimusten olevan ”erottamaton osa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää sekä monenkeskistä yhteistyötä ja päätöksentekoa.” (osio 3.5; s. 43)

Kestävä kehityksen tavoitteisiin viitataan useaan otteeseen. Suomi on sitoutunut Agenda 2030:n globaalin toimeenpanon vauhdittamiseen kehittyvien maiden elinolosuhteiden parantamiseksi ja Suomen turvallisuuden lisäämiseksi. Dialogia tullaan käymään kehittyville maille tärkeissä asioissa pyrkien samalla vähentämään teollisuusmaiden ja kehittyvien maiden välisiä jännitteitä. Valtioiden, yritysten, yksityisten rahoittajien ja järjestöjen monitoimijayhteistyötä toimeenpanossa edistetään. Selonteon mukaan Agenda 2030 ei ole oikeudellisesti velvoittava, mutta poliittisesti kylläkin.

Sääntöperusteisuus ja monenkeskisyys ovat edelleen selkeitä lähtökohtia Suomen ulkosuhteille. Sääntöperusteisen kansainvälisen järjestelmän tukeminen ja ylläpito on merkittävässä roolissa, myös turvallisuuden takia. Sääntöperusteisuutta edistetään mm. kansainvälisten järjestöjen kautta ja diplomatian keinoin. Selonteossa näky selvästi oikeudellinen lähestymistapa.

Demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien edistäminen on Suomelle tärkeää ja sitä tehdään useiden kansainvälisten foorumeiden ja instrumenttien kautta. Samalla edistetään vastuuvollisuutta, kansainvälisen oikeuden asemaa ja velvoittavuutta sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) toiminnan turvaamista.

Kansalaisyhteiskunnan merkitys tulee esille, mutta vain kapeasti. Kansalaisyhteiskunta mainitaan vain yhdessä kohdassa kestävä kehityksen edellytyksenä. Koska kansalaisyhteiskunta on itseisarvo, useiden kehitystavoitteiden mahdollistaja, demokratian perusta ja merkittävä osa turvallisuutta, sen tulisi olla osa arvopohjaista realismia. Selonteon mukaan järjestöjen rooli on ”merkittävä selonteon toimeenpanossa” ja ”Suomi myös hyödyntää yhteistyöstä kansalaisjärjestöjen kanssa ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden edistämiseksi.” (s. 43) Kirjaukseen sisälty ristiriita, koska tällä vaalikaudella hallitus on lopettanut kolme ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja globaalikysymyksiin liittyvää järjestöjen avustusmuotoa. Järjestöjen rooli pitäisi täsmentää tiiviissä yhteistyössä hallituksen ja järjestöjen välillä.

Kehityspoliitikasta linjataan pääosin pitkäjänteisesti - muutoksia mm. painopisteissä:

- **Kehitysyhteistyön päämäärä:** Selonteosta puuttuu kehitysyhteistyön kansainvälisesti sovittu päämäärä. Määritelmä on muutettu kapeammaksi, eikä painotu vähiten kehittyneisiin maihin: ”Kehitysyhteistyön päämäärät perustuvat edelleen kestävä kehityksen tavoitteisiin.” (s. 40) Köyhyys ja eriarvoisuus kuvataan hallitsemattoman muuttoliikkeen, konfliktien ja radikalisoitumisen juurisyiksi osiossa 2.4.: Maailmanlaajuiset kehityskulut 2.4. (s. 17) Koronapandemian ja ulkoisten shokkien todetaan ajavan ihmisiä köyhyyteen ja jarruttavan kestävä kehitystä. Kuvauksessa ei ole linkkiä kehityspoliitikkaan eikä se sisällä toimia.
- **Kehityspoliitikan painopisteitä** on aiemman viiden sijasta neljä: Ukraina alueellisena painopisteenä, temaattisina painopisteinä naisten ja tyttöjen oikeuksien sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien (SRHR) vahvistaminen, koulutus ja ilmastotoimet. Aiemmin painopisteinä olivat 1) naisten ja tyttöjen oikeudet, 2) koulutus 3) kestävä talous ja ihmisarvoinen työ, 4) rauhanomaiset, demokraattiset yhteiskunnat 5) ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus sekä luonnonvarojen kestävä hallinta ja käyttö.
Ukraina on Suomen suurin kehitysyhteistyön kumppani. Demokratian ja kansalaisten toimeentulon edistämistä käsitellään selonteossa muuten, vaikka ne eivät ole enää painopisteinä. Muutos on tärkeä, koska Suomelle olisi luontevaa kauppaa ja kehitystä yhdistäessä pyrkiä kehityspoliitikan näkökulmasta säälliseen työhön kumppanimaissa.
- **Naisten ja tyttöjen oikeudet ja sukupuolten tasa-arvo** mainitaan useassa kohdassa ulkopoliitikan läpileikkaavana teemana, tavoitteena ja arvona, vaikkakin teema kuvataan myös

harhaanjohtavasti väestönkasvua hillitsevänä toimena. Tasa-arvo ja naisten oikeus tehdä päätöksiä omasta kehostaan on perustavalaatuinen ihmisoikeus, ei väestökehityksen väline.

- **Läpileikkaavista periaatteista** ei puhuta muuten kuin sukupuolten tasa-arvon kohdalla. Painopisteiden lisäksi mainitaan seuraavia kehityspoliittisia teemoja: ”Suomi tukee tyttöjen, vammaisten lasten ja nuorten ja heikommassa asemassa olevien oikeutta laadukkaaseen ja inklusiiviseen koulutukseen. Suomi keskittyy kannaltaan olennaisiin kumppanimaihin ja rakentaa niihin strategisempaa suhdetta, joka perustuu selkeisiin painopistealueisiin. Toimiva demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet, sekä elinvoimainen kansalaisyhteiskunta ovat kestävän yhteiskunnallisen kehityksen edellytyksiä.” Terveysturvallisuus on nostettu yhdeksi teemaksi. Kehityspoliittikan läpileikkaavina periaatteina on aiemmin ollut sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus, missä erityisesti painotetaan vammaisten henkilöiden oikeuksia ja asemaa, ja ilmastokestävä ja vähäpäästöinen kehitys sekä ympäristön suojeleminen painottaen luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja kestävästä kehityksestä kokonaisuutena.
- **Kaupan ja kehityksen yhdistäminen** on vahvasti esillä. Kehitysyhteistyössä ja sen rahoituksessa keskitytään yhä enemmän taloussuhteiden tiivistämiseen, kauppaa tukevaan rahoitukseen ja kehittyvien maiden tulopohjan vahvistamiseen. Lisäksi keskitytään yksityisen pääoman vivuttamiseen, julkisen rahan kannustusvaikutukseen yksityisille investoinneille ja suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksien edistämiseen kehittyvien maiden markkinoilla. Selonteosta ei tule ilmi, tullaanko kauppapoliittisille ja yksityisen sektorin toimille asettamaan kestävästä kehityksestä ja ihmisoikeuksiin liittyviä tavoitteita tai edellytetäänkö niiltä tilivelvollisuutta näillä alueilla.
- **Kehitysyhteistyön rahoitusta** tullaan sopeuttamaan kulloisenkin taloustilanteen mukaisesti. Tavoite 0,7-% bktl-osuudesta on mainittu arvoitukseksi. Hallitusohjelman tapaan selonteossa jää epäselväksi, tavoitteleeko Suomi 0,7 %-osuutta: ”Suomi on historiallisesti sitoutunut 0,7 %, mutta sitä ei ole saavutettu” (s. 40–41)
- **Kolmoisneksukseen**, eli rauhanvälityksen, kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun synergiseen toteutukseen, on liitetty kauppasuhteet (s. 39).

Rauha on yksi painopiste selonteossa. Esimerkiksi Naiset, rauha ja turvallisuus (1325) ja Nuoret, rauha ja turvallisuus (2250) -päättöslauselmia tuetaan jatkossakin. Suomi aikoo laatia uuden 2250-toimintaohjelman nykyisen umpeuduttua. Valmistelua vaikeuttaa se, että hallitus on lopettanut 2250-verkoston rahoituksen vuonna 2024. Suomi jatkaa osallistumista kansainväliseen sotilaalliseen ja siviilikriisinhallintaan. Rauhanvälitystoimintaa edistetään ja kehitetään. Suomi avustaa Ukrainaa usein keinoin. Rauhaa edistetään Naton ja EU:n yhteyksissä sekä erityisesti YK:n kautta. Kansalaisten sitoutumista ja yhteistyötä rauhantien osalta vaikeuttaa, että hallitus on lopettanut järjestöjen rauhantien avustusmuodon tällä vaalikaudella.

Asevalvonta, aseistariisunta ja asevientti ovat selonteossa vahvasti läsnä. Suomi tukee näihin liittyviä kansainvälisiä sopimuksia, mutta haluaa säilyttää itsellään harkintavallan aseviennin osalta.

Ilmastomuutoksesta puhuttaessa kiireellisyys puuttuu. Toimilla halutaan velvoittaa isoja saastuttajamaita. Vaikka sanotaan, että planetaarinen kolmoiskriisi on meneillään, sen akuuttuus ei näy: esimerkiksi 1,5 asteen rajan merkitys mainitaan, muttei sitä, että raja on jo mennyt ainakin väliaikaisesti rikki. Painopisteitä ja tavoitteita käsittelevissä luvuissa korostetaan Suomen olevan ilmastopoliittikassaan sitoutunut EU-päätösten ja kansainvälisten sopimusten toimeenpanoon, kansallisen ilmastolain tavoitteisiin ja tukevan kehittyviä maita ilmastomuutokseen sopeutumisessa ja sen hillinnässä. Hallituksen toimet eivät kaikilta osin noudata näitä linjauksia: ilmastolain mukainen hiilineutraaliustavoite on tällä vaalikaudella vaarannettu ja ilmastorahoitukseen on tehty leikkauksia (tai sitoumusten pienentämisiä/uusimatta jättämisiä).

Kumppanuudet ja suhteet eri maihin ja maanosiin: Suomen keskeisimmät kansainväliset yhteisöt selonteon mukaan ovat EU ja Nato. Yhdysvallat halutaan sitouttaa sääntöperusteisen maailmanjärjestyksen tukemiseen. Kiina kuvataan arvokamppailun osapuolena, kauppakumppanina ja

eroon päästävänä riippuvuutena. BRICS nähdään vallitsevan kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän haastajana. Afrikan merkitys kasvaa politiikassa ja taloudessa. Afrikka kuvataan valtavan potentiaalisen mantereena, jossa on ulkopuolisille valtioille taloudellisia mahdollisuuksia, mutta toisaalta kilpailu vaikutusvallasta tiivistyy. Todetaan, että mikäli potentiaalia ei hyödynnetä afrikkalaisten hyväksi, se voi pahentaa alueen epävakautta jo käsillä olevien haasteiden lisäksi. Lähi-idässä todetaan olevan konfliktivaltioiden lisäksi yhteistyöpotentiaalia vauraiden valtioiden kanssa.

Sääntöperusteisuuden ja monenkeskisen järjestelmän tukemisen tärkeys on selonteon ja YK-strategian keskeinen linja. Strategiassa käsitellään monia kehityspoliittisia teemoja, joista kaikki eivät ole kehityspoliittisessa osiossa. Rajautuvatko ne jatkossa vain YK-toiminnaksi? Suomen YK-tavoitteita ei sanoiteta. Keskiössä on Suomen pyrkimys turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi ja YK-reformin tuki. Globaalin kehitysrahoituksen uudistamista pidetään kiireellisenä yksityisten investointien lisäämiseksi kehittyvien maiden oman rahoituksen vahvistamiseksi. Kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävää yhteistyötä YK-asioissa aiotaan kehittää. On kiinnostavaa, miten hallitus aikoo sovittaa yhteen nämä linjaukset ja mittavat monenkeskiseen yhteistyöhön kohdennettavat määrärahaileikkaukset sekä järjestöjen avustusmuotojen, kuten utp-avustuksen lopettamisen – mm. Suomen YK-liitto on saanut valtionrahoitusta utp-tuesta.

EU on huomioitu mahdollisuutena vaikuttavuuden lisäämiseen yhdenvertaisten kumppanuuksien ja kehityksen saralla; EU:n vahvuudet kaupan ja kehitysyhteistyön jättiläisenä tiedostetaan. EU nähdään turvallisuusyhteisönä, mutta myös Suomen tärkeimpänä poliittisena ja taloudellisena viitekehyskentänä ja arvoyhteisönä. Kumppanuuksissa Afrikan merkitys korostuu strategisen kilpailun, kaupan, kriittisten raaka-aineiden, muuttoliikkeen ja sosiaalisen kehityksen näkökulmista (s. 32)

Etyj, EN ja WTO ovat Suomelle tärkeitä. Etyj nähdään keskeisenä Euroopan turvallisuusjärjestykselle. Sen periaatteita, sitoumuksia ja laajaa turvallisuuskäsitystä halutaan edistää. EN:ssä Suomi pyrkii Euroopan ihmisoikeusroolin vahvistamiseen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toiminnan turvaamiseen. WTO:ssa Suomi vahvistaa vapaakauppaa ja sääntöperustaista kauppaa.

Maahanmuutto: Mukaan on tuotu maahanmuuton hillinnän ja maahanmuuttajien palauttamisen teemoja. Kirjaukset ovat kohtalaisen maltillisia, kuten: ”Kriisinhallinnalla vahvistetaan heikkojen valtioiden toimintaedellytyksiä ja niiden kykyä torjua turvallisuusuhkia, kuten terrorismia, rajat ylittävää järjestäytyntä rikollisuutta ja hallitsematonta muuttoliikettä ja edistää kestävästä paluun edellytyksiä” (osio 3.4; s. 39)

Radikalisaatio, terrorismi: Selonteossa ollaan huolissaan radikalisaatiosta ja terrorismista, mutta vain ääri-islamistit, ääri-ideologioita kannattavat yksittäiset henkilöt ja salaiset pienryhmät mainitaan. Äärioikeistoa ei mainita lainkaan, vaikka nykyisin suurin osa radikalisoituneista henkilöistä identifioituu äärioikeistoon ja radikalisaatiota tapahtuu useiden ääriliikkeiden parissa.

Väestönkasvu vaikuttaa olevan huolenaiheena läpi selonteon. Olisi tärkeää huomioida, että suurin globaali väestökehityksellinen mullistus on seuraavien vuosikymmenten aikana tapahtuva ennennäkemätön syntyvyyden nopea lasku ja pitkäikäisyys. Vaikka joissain Afrikan maissa väestö jonkin aikaa kasvaa, olisi lyhytnäköistä jättää maailman väestörakenteen suurin muutos huomiotta.

Ehdollistamista ei ole käsitelty, mutta kolmansia maita edistetään vastaanottamaan kansalaisiaan, tuomitsemaan Ukrainan sota ja kunnioittamaan sääntöperustaista maailmanjärjestystä.

Lisätiedot: s.postit: etunimi.sukunimi@fingo.fi

Ilmari Nalbantoglu
johtaja, vaikuttaminen
050 317 6693

Anna Hyvärinen
asiantuntija
050 317 6744

Eppu Mikkonen
asiantuntija
050 317 6726